XV. évfolyam. **Zomborban, 1892. szeptember 9-én, pénteken.** **71. szám.**

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr. | Megjelen minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 10 kr.

Az örök béke.

Az elmélet embereinek egyik legkedvesebb themája: a világbéke. Mi tagadás benne, szépen, nagyon szépen hangzó egy szó ez; magasztos az eszme, amelyet kifejez; a társadalompolitika egyik végcéljául mutatkozó fogalom, csakhogy tessék azt megvalósitani! Sok mindent lehet a papiroson megcsinálni, és hozzá szépen, nagyon szépen csinálni meg, még a világbékét is, hanem tessék azt aztán a szépen kicirkalmazott tervezgetések alapján meg is teremteni; ugy hogy kézzelfogható legyen annak létezése, hogy láthassuk azt eredményeiben is.

Sok — nagynak nevezett — filozófus törte már rajta a fejét és mint annyi más ember, meg is csinálta valahogy — papiroson; az emberek azt mondják rá, hogy szép, szép, és azontul marad megint minden a régi, marad a régi és örök fegyveres béke.

Meg tudja teremteni egy pár tudósnak a feje a világbékét — ugy papiroson — de a gyakorlati politika nem tudja azt megteremteni sehogy sem az emberiség nagy társadalmának.

Minduntalan foglalkoznak azért vele a szép ábrándkép lelkes hivei. Csüggedetlenül törik a fejüket rajta és tárgyalják a kivitel módozatait. Most is foglalkoztak vele Bernben, egyszerre két kongresszus is törte fejét a nagy kérdésen: az örökbéke barátainak kongresszusa, és az interparlamentáris békekonferencia. Évenként visszatérő tanácskozások, évenként ugyanazzal a gyakorlati eredménytelenséggel. Ezekben a konferenciákban mint vezérmotivum jelenik meg a választott bíróságok ideája. Természetesen az idei eszmecserékben is kiváló szerepet játszott.

Ezek szerint választott bíróság intézné el az összes nemzetközi viszályokat. Ezzel megszünnék a háboru. Nem lenne több vérontás. Megszabadulnának a nemzetek anyagi romlásuk főokától: a katonatartástól. Minden erő, minden tehetség a népek felvirágozásának szolgálatába állhat. Soha nem álmodott jólét, megelégedés, boldogság otthona lesz ez a szegény föld. És irigylésre méltó példaképen jelenik meg az északamerikai unió. Majdhogy nem nagy fehér táblákra vetitve mutogatják, mint a természettudományi demonstrációknál szokás.

Pedig az egyetlen példa rossz. Az örökbéke apostolai, ha az unióra nem hivatkozhatnak, akkor kénytelenek lesznek egyenesen a paradicsomig vissza menni. Ott talán meg volt az örökbéke. De az Egyesült-Államokban hiában keresik. A munkás-lázadást alighogy elnyomták. És ki nem emlékszik a déliek s az északiak szörnyű harcaira, a mexikói háborura és egyéb véres kalandokra, amelyeknek mindegyike felért egy-egy konfliktussal a rozoga Európában.

Az amerikai példa tehát nem bizonyiték az örökbéke mellett. De a tapasztalás is a világbéke lehetősége ellen szól. Mi történik, ha valamelyik hatalom nem fogadja el a választott bíróság itéletét? Vagy megbukik az egész inditvány, vagy erőszakkal kell kényszeriteni az ellenszegülő országot a választott bíróság itéletének tiszteletben tartására. És mi a kényszerités? A háboru. Tehát megint csak ott leszünk, ahol vagyunk most, választott bíróság nélkül. Mert mit ér az itélet végrehajtó képesség nélkül? Semmit.

Nézzük csak a nemzetközi jog- és a nemzetközi szerződések sorsát. Mit csinál Oroszország Bulgáriában a népjog legszentebb törvényeivel?

Lábbal tapodja azokat. Miért? Azért, mert tudja, hogy legalább ideig-óráig büntetlenül teheti. Nem érnek semmit ezek a törvények, mihelyest nem bizonyos, hogy megszegésükre feleletül azonnal megdördülnek az ágyuk. És mi történik a nemzetközi szerződésekkel? Félrelökik, amikor nem őrködnek fölöttük kivont karddal. Nincs Oroszországnak hajóserege a Feketetengeren? Nem hadikikötő Batum? Nem vette el Oroszország Romániától Besszarábiát, miután a vitéz román csapatok Plevnánál megmentették az orosz hadsereget? Pedig mindezt nemzetközi szerződések tiltják. Csak néhány példát idéztünk, de mindannyi ékesszólóan tanuskodik, hogy a nemzetközi szerződés értéktelen rongygyá válik abban a pillanatban, amikor a nyers erő nem támogatja.

A nemzetközi jogállapot alapját a szuronyok képezik. A XIX. század végén éppen ugy, mint a középkorban.

Hiábavaló itt a legszebben kicirkalmazott elmélet. A tényeket elvitatni nem lehet.

Ilyen bizonytalan a helyzet akkor, amikor mindegyik állam óriási hadsereg fölött rendelkezik; amikor a jogsérelem véres megtorlásának lehetősége kizárva nincs. Mit fogna csinálni az ábrándozók választott bírósága egy merész vállalkozóval, aki egyszerűen kineveti a legalaposabb itéleteket és él az erősebb jogával? Gondolom, örülhetnek a világbéke barátai, hogy meg nem valósithatják szép terveiket. Mert a megvalósitás pillanatában azonnal szegényebbek lennének egy boldogitó ábránddal.

Ha van mégis valami gyakorlati hatásuk ezeknek a tanácskozásoknak, ugy egyébben kell keresnünk, nem a lehetetlen világbéke után való sóhajtozásban. Előkészitik a közvéleményt arra, hogy minden kisebb jelentőségű nemzetközi viszály választott bíróság elé kerüljön. — Ekképen csökken bizonyára a véres összeütközés veszedelme. Hanem ennek a veszedelemnek a végleges elháritására, emberileg elgondolható idő alatt számitani nem lehet. Mert a nagy konfliktusokat mindig csak a kard fogja elintézni.

A békekongresszusok működése azonban elismerésre számot tarthat akkor is, ha bármennyire megfékezni tudja a háboruskodás démonait.

A fogyasztási adó növekedése. Mint halljuk, a fogyasztási adókból nyert állami jövedelem 1891-ben több mint három millióval haladja meg az előző évit. 1890-ben fogyasztási adók cimén ugyanis bevett az államkincstár: 43.456,961 forintot; 1891-ben pedig: 47.768,370 forintot.

Baross emlékszobra és kereskedelmi kamaránk. Mikor a vasmniszter elhunyt, az ország végtelen gyászába belevegyült a kegyelet, a hálás megemlékezés szava és általános volt a fölbuzdulás, hogy Baross Gábornak emlékszobrot kell emelni, mely az utókornak is hirdetni fogja, miként jutalmazza a magyar nemzet azokat, kik a szolgálatában fáradoznak. De mintha megfeledkeztek volna a Baross Gábor kiváló érdemeiről, az emlékszobor ügye lekerült a napirendről és csak a sajtó foglalkozott vele, meg a kamarák, melyek kezdettől fogva a mozgalom élére kivántak állani. Most a győri kamara körlevelet intézett a testvér kamarákhoz, nyilatkozatra hiván föl őket, hogy hajlandók-e résztvenni egy értekezleten, mely a Baross-szobor emelésének módozatait volna megbeszélendő, hogy aztán a kamarák teljes erővel és lelkesedéssel fogjanak azon szobormű megalkotásához, melyben a nemzet hálája és kegyelete jutna kifejezésre a munka minisztere, a munka vértanuja iránt. A szegedi kamara közös bizottsága vasárnap délelőtti ülésében tárgyalja a győri átiratot. — Lukács kereskedelmi miniszter teljes helyeslésével találkozik, hogy a Baross-szobor ügyének kezdeményezői s megteremtői a kereskedelmi és iparkamarák.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósága Sándor Béla főispán elnöklete alatt szerdán délelőtt 9 órakor rendkivüli közgyülést tartott. Egy pár sürgősebb természetű ügy tette szükségessé a közgyülés egybehivását, köztük kettő a közegészségügyi viszonyokra vonatkozik.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Borulj keblemre . . .

Borulj keblemre szép angyalom!
Kebleden eloszlik bánatom!

* * *

Te szépnek látod e hitvány világot?!
. . . Bölcsőmbe is hintett örömvirágot
Életem jóságos örangyala —
De egy sötét daemon irigyen nézte,
És a virágot tövissel tetézte . . .
— Osztályrészem a sors átka vala!
S részed? Oh, a sors minden halandónak
Fukar kézzel mér, ha áld is az ég —
És mind, amit, dörén bízva, mi jónak,
Édesnek hiszünk és boldogitónak:
Mézkehelyben nyújtott keserüség! . . .

Borulj keblemre szép angyalom!
Kebleden eloszlik bánatom!

* * *

Csak egy van, mi meleg napsugarával
Virágot fakaszt, tündérbűbájával
Édent varázsol, minek hona nem
A káprázat, nem az álmok világa,
És ez a leányszív tündérvirága . . .
A boldogitó, édes szerelem!
Borulj keblemre szép angyalom!
Kebleden eloszlik bánatom!

Spinóza.

HYSTERIA ÉS MIGRAINE.

(Méhszenviség és féloldali főfájás.)

— Humoreszk. —

A tiszteletreméltó hölgyvilág betegsége mindakettő, vagy legalább az első mindig és kizárólag csak a szépnemet látogatja meg keserveivel, mig a második — szóljunk őszintén — meglepi bizony néha az idegedzett férfiakat is.

A hysteria kuruc betegség nagyon! Akinek a felesége ebbe beleesett, azt ugyan megverte a magyarok istene mind a két kezével, ugy hogy a légyölő Dioklécián megcsonkitott bogarainak kinjait is megirigyelheti. A toll nem képes rajzolni a szerencsétlen férj gyötrelmeit, ha a különben szeretetreméltó menyecske méhszenvi rohamokat kap, vagy ha velőt-sebző migraine-be esett. Pedig hát uram istenem, te tudod hány van ilyen! A garçon orvosok, vagy a tüneteket könnyen fölismerő dandyk még idejekorán megretirálhatnak a nősülés elől, ha látják közeledni a veszélyt, de a tapintatlan laikus könnyen darázsfészekbe nyul, s midőn azt hiszi a jámbor, hogy a földi paradicsomot hóditotta el, akkor lépett éppen a gehenna pitvarába!

Wagner tanár, a boldogemlékű jó öreg, az egyetemi belkórodán egykor lelkiismeretesen figyelmeztette tanitványait az ilyen genre-szépekre, és komolyan, de őszintén hangsulyozta, hogy „az, akinek önök közül hysterikus nőt ad a végzet feleségül, szerencsésebb helyzetbe jut vala, ha a hétfejű hydrát kéri meg, mint menyasszonyát!“

De szóljunk a szaktudomány nyelvén is valamit. — A hysteria — a doktissimus doktorok szerint — az idegrendszer általános táplálási szenvedélye, melynek kiindulási pontja azon fontos szerv, melyen keresztül a világpolgár az élet tengerébe evez. A férfiaknak nem jutván ki ezen felette fontos organumból, nem is eshetnek az ebben gyökerező nyavalyába, hanem hát ők eme maliciózus kór helyett inkább a hypochondria — rásztkór — által látogattatnak meg, ahol azonban a tünetek sokkal szelidebbek. A hypochondriát nagyon csipős gunnyal festi a szellemes Molière „Képzelt beteg“ cimü operette-jében, s aki pár évtized előtt megtestesülve kivánta látni a rásztkóros férfit a népszinházban, a cimszerepben boldogult Együd művészünkkel, az valóban sokat kacaghatott fölötte.

De hát miért is bir a hysterika nőben hétfejű sárkányt az istenektől megátkozott férj? — Megmondjuk azt is, vagy legalább megkisértjük papirra tenni, hogy tulajdonképen milyen is hát a hysterika nő? — Nincs kórállapot a világon, melyben oly homlokegyenest ellenkező tünetek fordulnának elő, mint éppen hysteriában. Majd tulérzékenység, majd ismét érzéstelenség lépnek föl; szerfölötti halványság vakitó pirral váltakozik; undorok és ferde érzések: az a megmagyarázhatlan különös szagvágy, midőn oly illatokat kedvelnek, minőt más nők nem türhetnek, mint az asa foetida, égő tollak büze, valerián illat stb. Az ily hölgyek nagy mértékben szeszélyesek és azon vannak, hogy hozzátartozóikat határozottan meggyőzzék arról, hogy állapotuk felette sajnos, és a kedves mándi irgalmát méltán megérdemli. — Tehát a laune uraim, a laune! Ti tudjátok — a hymen aranylánca által kötözött boldog férfiak: mennyi igaz tulajdonképen abból, amit egy régi magyar professzor mond, hogy a launés feleség férje körülbelül Dózsa Gyuri gyötrelmeit állja ki! — Garaynk sem volt igazságos a szépnem iránt, ha nem a launés hölgyet értette szatyrikus epigrammjában, midőn énekli, hogy: — — — „angyalok ők, mig nem köti hymen. Ördögök ők, mihelyest lányka megadta magát!“

Ha az idegingerlékenység csökkent: a betegek levertek, kedélytelenek, akaratuk korlátolt és legnagyobb gondjukat eszméik tanulmányozására fordiják. Jellemző nagyon, hogy ezen kétféle állapot rögtön és a nélkül, hogy a boldog tatuska várná, átmegy egy másba; nevezetesen, ha a beteg előbb sirt, csakhamar ismét jókedvű lesz stb. Hanem ne add szerelmes istenem, hogy e „kórság“ tetőpontjára jusson, mert akkor . . . akkor — ha meg nem szökik a szánandó férj, hát bizonyosan sirba viszik életpárjának elviselhetlen kinjai. Beáll ugyanis a

De mindössze is négy pontja volt a tárgysorozatnak. Ezek a következők:

Mérnöki javaslat a közvágóhidi sertésvágó kamara berendezése tárgyában. Még a febr. 11-iki közgyülés utasitása volt, hogy a vágóhidnak a sertésvágáshoz leendő berendezése iránt a kellő intézkedések tétessenek meg. A főmérnöki hivatal beterjesztett most két javaslatot is a kamra berendezésére nézve, melyek közül a közgyülés az olcsóbbat fogadta el s e szerint beszerezletik 446 frt 36 kr előirányzattal egy emelőgép.

A második pont a pénzügyi és a gazdasági bizottság javaslata volt a járvány elleni óvintézkedések cimü rovat alatt engedélyezendő póthitel iránt. 200 frt állott rendelkezésre e cimen, de már az eddigi kiadások is jóval fölülmulják a 400 frtot s e mellett még igen sürgős teendők végzendők el. A polgármester előterjesztése szerint 1500 frt póthitelre van szükség. Dr. Vadas Kálmán városi főorvos keveselli az összeget, mert ha netán — a mitől isten óvjon — kiütne itt is a kolera, rövid egy-két hét alatt kimerülne az 1500 frtos póhitel. Kéri 2500 frtnyi póthitelnek a megállapitását. — Főispán egyelőre elegendőnek tartja az 1500 frtos összeget, mert ezuttal csupán oly intézkedésekre kell a pénz, a melyek épen foganatositásra várnak. Ha netán szükség lenne a főorvos által emlitett nagyobb kiadásokra, a város közönsége akár 24 óra alatt intézkedhetik az iránt. A közgyülés a kért 1500 frtnyi póthitelt szavazza meg.

További pontja volt a közgyülésnek a közegészségügyi bizottságnak a dögtér berendezése iránt tett javaslata. Dr. Vadas Kálmán főorvos előterjesztése szerint a dögtér rendezendő, mert onnan a déli szél ártalmas, rossz levegőt hajt a város felé. E célra 500 frton fölüli összeg igényeltetik, a mit a közgyülés megszavaz, födözve lévén ez az előbb emlitett 1500 frtos póthitelben.

Végül szóba került a helypénzszedési jogdij, mely ügynek az ujabb viszonyoknak megfelelő rendezése immár közgyülési határozattal kimondatott. A gyülés az ez iránti intézkedéseket a helypénzszedési jog bérbeadásának idejére tartja fenn, azonban a keddi hetivásár cimén szedett dijtételt már előre is törlendőnek tartja.

A közgyülési jegyzőkönyv nyomban hitelesittetett s a közgyülés ezek után föloszlott.

Helyi és megyei hirek.

Kinevezés. Dr. Longauer Ferenc budapesti ügyvédet, városunk fiát, az igazságügyminiszter a zombori kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. Dr. Várady Sándor szabadkai kir. törvényszéki jegyzőt az igazságügyminiszter áthelyezte saját kérelmére, hasonló minőségben, a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszékhez.

Áthelyezés. Szabadka Gyula kulpini állami tanitó, lapunk jó tollu, szorgalmas munkatársa, áthelyeztetett hasonló minőségben a temesmegyei Buchbergbe.

Választás. Apatinban az üresedésben volt községi első irnoki állásra Bácskai Béla, község jegyzői oklevéllel biró segédjegyző, lapunk levelezője, választatott meg a f. hó 4-én tartott képviselőtestületi ülésen.

Megyei közgyülés lesz október hó közepe felé, valószinüleg 11-én.

Közmüvelődési egylet Bácsmegyében. Egyik napilapban olvassuk e cim alatt a következőket: „Bácsvármegye értelmisége — mint levelezőnk jelenti — küldöttségileg kereste meg Kállay Albert főispánt, hogy Bácsmegye területén alakitani szándékolt „Közmüvelődési és közvagyonosodási egylet“ pártfogoló elnökségét fogadja el, de a főispánt nem találták Szabadkán, mert csak a jövő héten érkezik vissza szabadságidejének lejártával. Az egylet működő elnökéül Schmausz Endre alispánt és Czirfusz kir. tanfelügyelőt akarják megválasztani. A mozgalom itt általános helyeslésre talál.“ — Sajátságos, hogy mi itt a központban még semmit sem tudunk „Bácsmegye értelmiségének“ eme tervéről s még csak hirét sem hallottuk a „Közmüvelődési és közvagyonosodási egylet“-nek. — Mi lennénk az elsők, akik egy bácsmegyei közmüvelődési egylet létesülésének szivünkből örülnénk, hiszen lapunk hasábján is nem egyszer volt erről szó: az a forma azonban, mellyel a közmüvelődési egylet eszméje egy idő óta egyesek agyában honol meglehetősen komikus. Az előzmények igen hasonlitanak az oly gyászos véget ért zombori közmüvelődési egyesülethez. A budapesti lapokat tehát egyszerüen felültették, mert a megye intéző körei nem értesültek oly szándékról, mellyel a megyében ilyen egyesületet szándékoznának létesiteni.

A Zomborban összpontositott katonaság gyakorlatai. Teljesen hiteles forrásból közöljük a következőket: Hétfőn délután érkezett meg Szegedről Bakonyi Károly ezredes dandárparancsnok, ki a gyakorlatokat vezeti, Kresz vezérkari százados és segédtisztje kiséretében. Kedden este jött meg karstenfelsi Pacor Kálmán altábornagy, kerületi parancsnok, ki innét vasárnap reggel utazik el. A Lugoson állomásozó 32. tüzér-ütegosztály Lippáról 9 napi menet után kedden délben érkezett mintegy 200 emberrel, 134 lóval és 12 ágyuval Richter Arnold alezredes vezetése alatt. Szerdán délelőtt 11 órakor vonult be Sztanisics felől a kecskeméti 4-ik honvéd huszárezred körülbelül 800 emberrel Halasy Pál ezredes vezetése alatt. Ugyanaz nap délben érkezett vasuton a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred törzse és 2 zászlóalja, délután pedig szintén 2 zászlóalja Babos Kálmán ezredes vezetése alatt, mintegy 1600 emberrel. Összesen körülbelül 4000 katona van most itt. Ma kezdődnek a dandárgyakorlatok. A mai gyakorlat a szivaci uton a város és a Vukicsevics szállások között folyik le. Ma használják először a füstnélküli lőport. Holnapra éjjeli gyakorlat van tervezve. Vasárnap délelőtt a tisztek céllövése. Hétfőn Csonopla felé, kedden Bezdán felé a Roheim-szállás mellett lesz a gyakorlat. Szerdán lesz az utolsó gyakorlat.

Esküvő. Szabó Gyula, betüszedő, lapunknak is szedője, e hó 24-én délután 5 órakor vezeti oltárhoz a helybeli róm. kath. templomban Knipl Boriska kisasszonyt, Knipl Gáspárnak, a kaszinó vendéglősének leányát.

A „Zásztava“ támadása. Hogy milyen nagy barátja az ujvidéki „Zásztava“ mindennek a mi magyar, régtől fogva tapasztalhattuk és tapasztaljuk is naprólnapra. Csakhogy szerencsére nem sokat árt az ő lármája, mert hiszen szerbjeink óriási többsége már régen meg van győződve a nevezett lap szerencsétlen programmjának hamisságáról. A „Zásztavá“-nak egyik legujabb érdekes kifakadásáról ad hirt legujabban a „M. U.“ E szerint az adai szerb hitközség templomának kijavitása céljából szerződéseket kötött a vállalkozókkal s az iratokat jóváhagyás végett fölterjesztette a bácsi gör. kel. püspöki szentszékhez. Vidicky György szentszéki aljegyző a fönnemlitett polgári okiratokra az egyházmegyei hatóság végzését következő szavakkal irta *magyar nyelven:* „Jelen szerződés alólirott egyházmegyei hatóság részéről ezennel jóváhagyatik. Ujvidéken, a bácsi egyházmegyei közigazgatási bizottság 1892. augusztus 2-án tartott üléséből. Vidicky György m. kir. szentszéki aljegyző.“ A „Zásztava“ e miatt iszonyu üvöltéssel ront Vidickyre és az egyházi hatóságra, hogy Brankovics patriárka érája alatt már magyarul mer hozni végzéseket. „Van-e lelkiismeretes szerb — igy ir a „Zásztava“ — ki ne borzadna el a szerb egyházi főhatóságnak ezen „hazafias“ eljárásától? Nem elég, hogy hitközségeink — autonomiánk dacára is — kénytelenek elfogadni a magyar kormánytól magyar nyelvü iratokat (!), hanem még jogaink őrei, az egyházi főhatóságok is fölcsapnak magyar dobosoknak. Brankovics György! szomoru, hogy a te „szentséged“ érája alatt történik, szomoru és gyalázat.“ Mindenek előtt meg kell jegyeznünk, hogy a kérdéses szerződések polgári ügyiratok és nem egyházi okmányok s azért nagyon helyesen tette a püspöki hatóság, hogy az épitkezési szerződések jóváhagyását magyar nyelven irta. A mi pedig a radikálisoknak ezen ügyben nyilvánuló magyargyülöletét illeti, ez figyelemreméltó jelenség, mely provokálja a közfigyelmet. A jelen eset eléggé illusztrálja, mennyire törekszik a radikális tábor terrorizálni a hazafias törekvésü szerb papokat. A „Zásztava“ az egyház méltatlan szolgájának nevezi Vidickyt; a patriárkának pedig szemére veti, hogy ő Felsége, királyunk születésnapján palotáját magyar lobogóval ékesitette; azután megjegyzi, hogy ha a patriárka más ember volna, ily szégyen nem történnék a szerb egyházban. Mindezen gyalázkodások csak megerősitik azon tényt, hogy Brankovics patriárka pártolja a hazafias törekvéseket egyházában s épp ez alkalomból szivesen adunk kifejezést a fölött való örömünknek, hogy a patriárka udvari környezetét Karlócán és Ujvidéken müvelt és magyar érzelmü fiatal papokból választja össze. Ismerünk többet udvari papságából (Sakrak, Bogdánovics, Vidicky) kik a szerb egyházban egykor hivatva lesznek irányadó szerepet vinni, megannyi Brankovics kegyeltje, kik a magyar nyelvet tisztán beszélik s hazafias érzületükről előnyösen ismertek. Vidickynek — kiről mellesleg megemlitem: négy évig volt hallgatója a budapesti egyetemnek — midőn a tulzók részéről méltatlanságokat kell szenvednie, hazafias és korrekt eljárásáért a közvélemény elismeréssel adózik.

Dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1892. évi szeptember hó 11-én a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület lóversenye alkalmából a „Vadászkürt“ szállóház termeiben dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja. Müsorozat: 1. Marschner H.: „Dalszabadság.“ Férfikardal. 2. Goltermann I.: „A szerelem tavasza.“ Magándal, előadja Dalmay Pálné szül. Takács Klementin urnő; kisérik: gordonkán Paul Kalmán ur és zongorán dr. Horváth Ákos ur. 3. a) Thern Károly: „Nem tudom én mi a bajom.“ b) Witt Tódor: „A köny.“ Férfi négyes dalok. 4. Lányi Ernő: a) „Ablakomban rég elhervadt virágok.“ b) „Ne sirj, ne sirj fülemile dalára.“ c) „Duna mellett van a házunk.“ Népdalok, énekli Mihályi Ernő ur, zongorán kiséri dr. Horváth Ákos ur. 4. Gaál F.: „Imádságom.“ Férfikardal. Dalmay Pálné szül. Takács Klementin urnő és Paul Kálmán ur szivességből müködnek közre. Belépőjegyek 1 forintjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Kezdete 8 órakor.

A szabadságharci kiállitás megvétele. Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszter arról értesitette a vigadóbeli szabadságharci kiállitás főrendezőjét, hogy a 48-as gyüjtemény egy részét meg akarja venni a nemzeti muzeum részére. A főrendező erre értesitette a minisztert, hogy ha a miniszter egészben átveszi a 48-as gyüjteményt, annak árát kifizeti, és a tárgyakból állandó kiállitást rendez, akkor azok árát részben a hirlapirók nyugdijintézetének, részben pedig az Emkének adományozza.

Furcsa rokonság. Erkölcstelen állapot mindenesetre, de megtörtént a különös házasság, habár balkézről is és származott belőle — számitásba véve a törvénytelen természetes viszonyt — complikált és furcsa rokoni összeköttetés. Az eset, a mint Apatinból irják, a következő: Évek előtt valami Markovits Keresztély boldog házasságban élt Apatinban második nejével, Mancz N.-nel; Markovits halála után ennek első nejétől származó József nevü fia csak ugy balkézről házasságra lépett Mancz N.-nel, tehát mostoha anyjával. Ezen házasságból 3 gyermek származott; igy tehát Markovits (Markovits Keresztély fia) saját gyermekeinek mostoha testvére, mert azok anyjukkal, mint Keresztély nejével közös anyjuk van; de mostoha öreg apjuk is, mert valóságos öregatyjuk Markovits Keresztélynek, édes anyjuk törvényes neje volt és igy mint mostoha öreg anyjuknak jelenlegi férje: mostoha öregapa is a gyermekekhez. Ezen esetet még érdekesebbé teszi az is, hogy ezen házasságból származó 3 gyermek folyó hó 6-án, azaz egy napon tartotta meg esküvőjét.

Gyujtogató villám. O Kanizsán f. hó 5-én a hosszu szárazság után végre megeredt az áldásthozó eső, de ugy d. u. 6 óra tájban hatalmas égiháboru is kerekedett s a villám több helyen leütött a határban; ezek egyike Prisztai Józsefnek a Szent-István király utcában levő legutóbb szépen átalakitott házat tönkre tette, a mennyiben minden porrá égett, ami csak éléghető anyag volt. Az óriási erejü villám a falakat rettenetesen összezuzta s ezer szerencse, hogy sem a lakószobában, sem az olvasó-egylet helyiségében nem volt ember, valamint hogy az egylet szép könyvtárát sikerült kimenteni. A ház biztositva volt ugyan, de a padláson összehalmozott különféle gabona tönkre ment s tekintve azt, hogy Prisztai korcsmai engedélyét is elvesztette önhibáján kivül, valóban szánakozásra méltó.

Francia nyelv tanitására ajánlkozik Blazsek János helybeli zenetanár neje.

---

bántalom nagyobb fokánál a szögellés, midőn a szerencsétlen beteg agyán átvert szöget gondol érezni, — és az ugynevezett globus hystericus, a „méhszenvi gömb“, midőn oly érzés áll be, mintha a gyomorból a torok felé gömb szállna föl, mely a részeket borzasztó erővel szétfesziti. Sőt utoljára elmezavarok is fölléphetnek, még pedig a legkülönbözőbb alakban.

Ami már most a migraine t illeti, megjegyezzük röviden, hogy az gyakran szokott méhszenves nőknél előfordulni. Különösen a homlok és halánték táján rohamonként lép föl, néhány óráig, vagy egész nap tart és erős hányinger, vagy ennek eredménye után elmulik. Kunze, hirneves orvos azt állitja, hogy a nők néha tetetik magukat s a legcsekélyebb alkalommal is azt mondják, hogy most migraine-jük van. A férfiaknak inkább a bormámortól, a német által jellemzőleg elnevezett „Katzenjammer“-tól van féloldali főfájásuk, sőt néha az egész kapitolium oda van, mint a gajdobrai kántor példája bizonyitja, és olyan boldogitó érzés lép föl, mintha a nyakig izzadt kobak moslékos dézsa volna, melyre egy óriási pintérlegény szoritja a keskeny átmérőjü abroncsokat. Hanem komolyan szólva: valódi migraine is meglátogatja nemünket, csakhogy mig itt szelid percentekre dolgozik, addig amott valóságos nagyvárosi uzsorás.

Ha az ifjasszonynak csak migraine ja van egyedül, az még türhető állapot; nemkülönben a hysteria sem tantalusi kin egymagában, hanem ha szövetkezett e kettő, akkor a szerencsétlen asszonyka fájdalma Szodoma megrémült lakóihoz képest legalább is köbreemelt.

Egy nagyon szeretetreméltó asszonyt van szerencsém ismerni pár év óta a palánkai kerületben. Ha nem tudnám, vagy nem tekinteném, hogy hystériában szenved a szép hölgy, ugy dacára igéző szemeinek, már rég megoldtam volna a kereket, de igy — bár gyakori látogatója vagyok — csak eltüröm szeszélyeit. Ha bizonyos kérdés hangzik el — még pedig többször halkan elhangzik — mosolygó ajkain, akkor isten őrizz azt meg nem hallani. Ne tegyem őt idegessé, hogy élő vértanu legyen miattam, hanem ha már képtelen vagyok kikúrálni megromlott füleimet, hát itt van a hirneves Bőke tanár, mért nem orvosoltatom magamat általa, ha még van lelkiismeretem! — Igy fakad ki a Vénusz és én türelemmel zsebre rakom metsző igéit.

Hát mikor egy póknyálvastag varrótűt nem voltam képes felfödözni a vikszos padló hasadékában? „Hát tokban hordozza ön a szemeit, ügyetlen vakond! Már csakugyan se lát, se hall! Mért nem operáltatja magát Siklósival?“ — Pedig hát lelkiismeretemre mondom, hogy elsőrangu argusi szemek sem akadtak volna a padlóhasadékba származott himzőtücske tartózkodási helyére.

Egyszer egy tizkrajcárost veszitett el pici markából az utcán. Ha nem könyörgök, nem rimánkodom, mint a falusi kocagyerek a rigorózus rektram előtt, hát már azon szándékban volt a szárnyatlan angyal, hogy tüstént visszazavar megkerestetni velem a piculát. Egész kis skandalumot rögtönzött, ugy hogy szégyelletemben szerettem volna elsülyedni — legalább is másnapig. Hanem aztán megtörtént az is, hogy egyszer kolosszális állótükréhez küldte visitébe a kásztóreumos palackot, melynek miatta az óriási állvány szétrepült, mint a kartács. Másnap aztán csak annyit mondott, hogy tulajdonképen nem ő vette be az orvosságot, hanem hogy az a rossz medicina ette meg a nagy tükröt!

Hanem még ennél is bizarrabb volt X. urnő egy vidéki városból. Pedig önagysága csak migraine-ben szenvedett. A kedves, a ki még ma is él és virágzik, mint a százesztendős áloé, azon grotesque tulajdonsággal bir, hogy minden nevezetesebb ünnepélyen ő a szó- és zászlóvivő, azaz, hogy ő volna, ha a migraine elő nem venné; igy azonban csak minden tizedike a hirdetett mükedvelői föllépésnek valósul meg, mert pár órával a küzdtérre lépés előtt azt rebegi a szellemes urnő, hogy „jaj, fogjatok meg, ideggörcseim vannak!“ A ténsasszony elvitázhatlanul olvasott hölgy, és mellette szentimentális és ábrándos, egész a holdvilágig! Ő ama nevezetes dunántuli városka hölgy Petőfije! — Ha a tizedszer hirdetett föllépés elsül, akkor pathétikus szavalata elragadóbb, mint Illés próféta tüzes szekere, mézédesebb, mint Nesztor szónoklata és gyujtóbb, mint a daliás orleánsi szüz szemebogara! Ő maga is lelkesül, szellemi kéjben uszik, és a rózsacsokrokkal hintett tapsvihar hullámain lépdel önelégülten baltachinja alá; — hanem aztán — ó prózai való! — másnap féltucat doktor adja ki róla a bulletint, midőn önagyságát mi sem volt képes megingatni, megsebzeni, vagy megtörni, akkor erőt vett rajta régi ellensége, a kegyetlen migraine. — Tehát vagy a szereplés előtt, vagy a diadal után, de az ideggörcsök — ha késtek is — nem maradtak el soha!

Venio nunc! Azt tartja a deák, hogy omne trinum perfectum! Jövök tehát a harmadik delnővel is! Reszkess kalamus, ropogj toleráns papiros és háborogj zavaros alizárin, mert most érzem, hogy vagy beletörik a bicsakom, vagy — fölülmulom önmagamat.

Most egy olyan asszonyt mutatok be türelmes olvasó, a kit — talán mivel hysterika és migraine-s egy személyben — jellemezni nem is lehet. Hysteria és migraine! Tudjátok-e jámbor halandók, hogy mi ez? Janus arc! Pandora szelencéje! Sőt annál is több! A sok és a semmi, a jó és a gonosz együttvéve, mozsárban törve és összekeverve! A valóságos földi menyország és az „inutile pondy terrae“ egy tarisznyában! Ilyen hölgyet csupán egyet ismertem életemben, de ez az egy is elég volt nekem. Az ország szivében lakott a nympha, a Sándor-utcában, egy olyan épületben, melynek ablakai ugyan ide vágtak, de kapuját a padlásablak, vagy a kerités képviselhette, mert én legalább nem láthattam soha. Előttünk volt ő mindig és mégis hozzáférhetlen, ha ugy akarta; az igaz, hogy ezt ritkán akarta igy, mert több volt az udvarlója, mint a bibliai Jákob gyermekeinek száma. Egy időben, mint süldő balek, magam is a köréje csoportosult szeletcsapók egyike valék, de megugrottam hamar, mert bölcsen észrevennem sikerült, hogy nekem külön levegőterület szükséges. Bár sokat képzelt magáról, a magasabb rendü és rangu delnőkkel szemben csak törpe minoritás volt a nagysám, mit ő nyugodt pillanatban — exaltáción kivül — át is érzett. Mutatni akarta gyakran az erőtlen, szegény beteg, hogy ő sem

Eljegyzés. Dabasi Halász Jenő pestmegyei szolgabiró és nagybirtokos, eljegyezte ujverbászi Kármán Gizella kisasszonyt, ujverbászi Kármán Lajos fővárosi bizottsági tag és volt országgyűlési képviselő leányát.

Visszanézte. Szemet szemért, fogat fogért, igy okoskodott a menyecske. S ezért ő is „visszanézte“ a tolakodót. Beállitott ugyanis a járásbiróhoz „panaszt emelni“ egy goromba ember ellen, aki megsértette „egy uri nő finom érzéseit“.

— Mit mondott? — kérdezi a biró s páratlan türelemmel néz a fiatal asszonykának bosszuságtól kipirult arcára.

— Hogy mit mondott? Nem mondott semmit, hanem megfogta a karomat s epedve a szemembe nézett.

— S mit tett nacsesád?

— Én? Én . . . *Visszanéztem* a — tolakodót.

Szerencsétlenség. Petrovácon f. hó 3-án Sirka János gazda szalmát akart hazahozni a mezőről, utközben azonban leesvén a kocsiról, a kocsi rajta végig ment és eltörte a jobb kezét.

Uj táviró hivatal. Ó Morovicán e hó 1-én a postahivatalnál, azzal egyesitve, táviróhivatalt létesitettek.

Hymen. Steiner Adél kisasszonyt, Steiner Lipót petrováci kereskedő leányát, dr. Vécsei Jenő szabadkai orvos f. hó 4-én vezette oltárhoz Ujvidéken.

Szökött katona. Mikor a regruta-élet bajai nagyrészt leteltek, igy nyárfelé már ritkább a szökés a katonáéktól. De néha előfordul. Most is keresnek egy szegedi fickót, aki a szabadkai 4-ik huszárezredtől szökött. A neve Hegedüs Ferenc s körözö levelében az is meg van irva, hogy mindig hazavágyott a gyöngyéletből ez a szökött katona.

Halálozás. Hoffmann József ujverbászi postamester, hosszabb szenvedés után e hó 1-én elhunyt 69 éves korában.

Városi ügyek.

Az úti-alap számadásai. Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottsága az úti-alap 1893—94-ik évekre szóló költségelőirányzatának javaslatát augusztus hó 30-án tartott ülésében megállapitván, az az összes ide vonatkozó összeirásokkal együtt szeptember 6-ától számitott 15 napon át vagyis 1892. szeptember 21-éig bezárólag Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett és ellene az észrevételek ugyanezen idő alatt a város polgármesterénél benyujthatók.

Kneipp és a kolera.

A „Szabadkai Hirlap“ legutóbbi száma egy cikket közöl, mely az egyre terjedő kolerával foglalkozik. A világhirü Kneipp véleményét mondja az el a kolera gyógyitására vonatkozólag. Érdekességénél fogva jónak találjuk közölni az alábbiakat, mint Kneipp-nek a kolerára vonatkozó előadását.

A kolera betegedésnél, hogy a beteg megmentessék, alapelv, a betegnek izzadásba hozatala, a ki izzadásba jön, az megvan mentve, a ki nem jöhet izzadásba, az elveszett.

Egy alkalommal — mondja Kneipp — éjjel 11 órakor egy beteg leányhoz hivattam. Már mintegy 20-szor vett rajta erőt a hányinger és az orvos 2 órányira volt tőle. A leány az utolsó szentséget akarta magához venni, mert miként mondá, érzi, hogy csakhamar meg fog halni.

Kezei és lábai jéghidegek voltak, arca beesett, halálnak vált. Főtörekvésem volt a halálnak vált beteget izzadásba hozni, ennek bekövetkeztétől függött az én itéletem szerint, az élet, vagy halál.

A házi asszony gyorsan két nagy durva vászon lepedőt hozott. Én ezen lepedőket forró vizbe mártottam, többszörösen összehajtva, kicsavartattam és a csaknem forró vastag boritást a felső test, vagyis a mell és az alsó testre a térden alul tétettem. Ez alá a mesztelen testre előbb egy forró ecetbe mártott egy rétü vászontakarót tétettem. A nedves meleg takarókat egy dunyhával takartattam be és az egész testet légmentesen elzártam, mindezeket gyorsan, oly melegen és oly erősen, a mint azt a beteg elbirta. Metszőleg nyomula a hőség a kolerás testbe és 15 perc alatt, az egész test átvolt melegedve. További 20 perc mulva már izzadság csöppek gyöngyöztek az arcról. Rövid idő alatt fölhagyott minden görcsös fájdalom, a hányás és a hányinger megszünt. Hogy a kivülről igy nyert melegséget ellensulyozzam, a beteg kapott egy csésze tejet, a melybe Fenchel volt főzve (1 kanál összetört Fenigli, 3 percig forraltatik, egy csésze tejben) oly melegen, a mint azt inni birta. A beteg erős izzadásba jutott és megvala mentve.

Nem szabad elhanyagolni hasonló esetekben a további gyógyitást, mely nem nehéz de fontos. A javuló félben lévő beteg naponta egy alsó hideg boritást vegyen (áll több rét hajtott vastag hideg vizbe mártott lepedőből, a mely ugy helyezendő el az ágyba, hogy az ágy át ne nedvesedjék erre hanyatt fekszik a beteg és légmentesen betakarandó) a vállaktól a lábszárakig egy óra hosszat, továbbá egy felső boritást hasonló módon a mell és az alsó testre. Fentebb leirt beteg is hasonló módon kezeltetett és 10—12 nap alatt talpra lett állitva. Egy másik hasonló esetben hasonló eljárás mellett hasonló eredmény éretett el.

Kettőt kivánok itt megjegyezni.

Ha a betegedésnek előjelei mutatkoznak, hányás, görcsök, gyakori erős székelés, bágyadtság, főfájás, stb. mutatkoznak, ne késlekedjünk a beteget azonnal ágyba fektetni.

E tekintetben falusiak, közönséges emberek, maguk irányában nagyon szigoruak és ennélfogva oktalanok. Belülről adjunk egy meleg italt. Ha görcsös állapot belépése fenyegetne, vagy a lábak jéghideggé akarnának válni, azonnal meleg felső boritást kell alkalmazni a testre, de nem tovább, mint körülbelül háromnegyed óráig.

És ennyi ideig tartó alsó melegboritást kell esetleg azután alkalmazni, (a mely a hátat és a hátsó alsó testet érinti, amelyre a beteg hanyat fekszik.)

Ha ismétlődnének a görcsök, a felső és alsó boritásokat ismételni lehet. Ha melegség és izzadás áll be, az egészség meg van nyerve.

Óvatosnak kell lenni a betegnek, mig minden rendbe nem jön, az evés és ivásban a megszokott egyszerü ételekből válassza ki a legkönnyebbeket. Italul szolgáljon leginkább meleg tej, amely gyógyszer és egyszersmind táplálék is.

Ha kiüt a kolera, bizzál istenben és légy nyugodt.

Mosd meg elővigyázatból minden reggel és este erősen felső testedet, illetve melledet és alsó testedet. (Mosdás után nem kell megtörülközni, hanem este gyorsan lefeküdni és betakaródzni, reggel pedig felöltözködni, de gyorsan és komociót végezni, mig a test eredeti melegségét vissza nem nyeri). Nyelj le naponta 10—12 szem fenyőmagot, vagy két izben naponta 5—5 szem borsszemet.

Kiegészitette népies előadása alkalmával a fentirtakat a következőleg.

Ha a kolera előjelei mutatkoznak — de még a végtagok meg nem hidegedtek — csupán fejfájás, a testben nagy feszülés és az egész testben bágyadtság mutatkozik, hideg sós vagy ecetes vizbe kell mártani egy durva vászon inget, ez a fenyegetett paciensre huzandó, a dunyhával melegen az illető betakarandó légmentesen — és a nedves ing előbb száraz vászonnal többszörösen körül veendő — ha igy $^3/_4$ óránál előbb megmelegednék a nedves ing, uj másik nedves inggel váltandó fel.

Kijelentette még azt is, hogy a meleg tej kanalanként adandó be.

Kifejtette, hogy a kolerát ijedség és meghüléstől is megkaphatni, azért ajánlja már mindenkinek, hogy hideg vizzel erősitse a testét, okszerüleg éljen és akkor nem fog megijedni a kolerától s nem is fogja magát meghűthetni egy könnyen és ha meg is kapná azt, hamarosan elkergetheti és sikerrel a fent leirt alkalmazásokkal. Azért ajánlja mindenkinek, miszerint naponta vegyen egy félfürdőt, lehet az illető akár milyen izzadt, az nem tesz semmit, csak gyorsan kell levetkőzni, és a leghidegebb vizbe is kellő tempóval beleülni ugy, hogy a viz a tüdők alsó csucsáig érjen körülbelül, a kezekkel pedig elől hátul a kiálló testrészt kell megnedvesiteni, — az arc és fej kivételével — nem szabad azonban a vizben tovább maradni csak mig 5—6-ot lassan elolvasunk, ekkor kikell jönni (— ha izzadt az alsó ruha azt mással kell felváltani —) a nélkül, hogy megtörülköznénk gyorsan felöltözni és foglalkozni, mozgást tenni a mig a test meg nem szárad.

Ne higyje senki, hogy ha utasitás szerint jár el, hogy testében ezen ily fél fürdő által kárt okoz, vagy hogy kellőleg le nem hül, de az utasitástól egy hajszálnyira sem szabad eltérnie.

Ép ugy nem ajánlja a hideg italokat nagy mennyiségben bevenni, félóránként egy evőkanálnyi hideg viz, vagy más ital jobban lehüti a testet, mintha félóránként vagy sürübben egy egész pohár hideg vizet vagy más szeszes italt iszol is meg, mert ezen nagymennyiség a meleg testben szintén megmelegszik és még jobban fogsz izzadni.

Megjegyezte még, hogy kolera betegnél ha a forró boritás 20 percnyi idő alatt izzadás nem állana be, ugy másik boritást kell alkalmaznia és ismét 20 perc mulva egy harmadikat, ha szükségeltetnék.

Ime csak a praktikus öreg urnak melegen ajánlott utasitásai.

Óvatosan inti a hölgyeket a fűzéstől, ha idétlen és ideges gyermekekről beszél, szint ki kell arcából, ugy szidja a divatot.

Midőn mindezekről értesitem, a t. olvasó közönségnek vélek hasznos szolgálatot tenni, az egészben nem kivántatik egyébb, mint legyen minden házban jó borecet, Fenigli, tej és vastag durva vászonlepedő, esetleg szalmazsák készletben.

Közgazdaság.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a budapest-zimonyi vonalon Szabadka és Topolya állomások között személyszállitással közlekedő 955. és 962. sz. tehervonatok f. évi szeptember hó 4-től kezdve Topolya és Hegyes-Feketehegy állomások között is személyszállitással közlekednek. A 955. számu vonat indul Hegyes-Feketehegyről 4 óra 50 perckor és érkezik Topolyára 5 óra 36 perckor; a 962. sz. vonat indul Topolyáról este 7 óra 4 perckor és érkezik Hegyes-Feketehegyre este 7 óra 45 perckor.

Ménlovak megvétele. A földm. miniszterium a következő, a lótulajdonosokat érdeklő hirdetményt teszi közzé: Mindazon méntulajdonosok, kik eladó ménlovaikat megvétel végett az állami lótenyészintézetek részére felajánlották, ezennel értesittetnek, miszerint a bejelentett mének bizottsági megszemlélése és esetleg megvásárlása folyó évi szeptember hó 20-án a következő helyeken fog eszközöltetni: 1. Mezőhegyesen. 2. Nagy-Mihályon. 3. Székelyhidon és 4. Szabadkán; végül Budapesten a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság által október hó első felében rendezendő ménkiállitás alkalmával, melynek idejét, ugy mint eddig is, a nevezett társaság fogja annak idejében közhirré tenni. — Ezzel kapcsolatban figyelmeztetnek a méntulajdonosok arra is, miszerint szabadságukban áll ménlovaikat a fentirt vásárhelyek bármelyikén elővezettetni. Az elővezetés helye és ideje iránt kellő tájékoztatást a vásár napján az illető vásárhely hatósága fogja a kérdezősködőknek megadni. A megvásárolt ménlovak a helysziuén fognak azonnal átvétetni, vételáruk pedig az eladó által megnevezendő adóhivatalnál 1893. évi január hó folyamában fog folyóvá tétetni.

Mezőgazdasági állapot. A földmivelésügyi miniszterium hiteles adatai szerint a mezőgazdasági állapot az aug. hó 20-tól szept. hó 3-ig terjedő időközben a következő volt: Az időjárás az utóbbi két héten át is többnyire száraz volt, s a roppant hőség is majdnem a legutóbbi napokig tartott. Az ország egyes részeiben esett ugyan néha egy kis eső, de az részint csekélységénél fogva, részint azért, mert elkésve jött, csak keveset használt. Az eső kiányát legjobban sinylik a kapásnövények; a tengeri, melyből ezelőtt két héttel még meglehetős termésre lehetett számitani, annyira hanyatlott, hogy most már a Duna jobb partja, a Duna-Tisza köze s a Tisza-Maros szöge némely részei kivételével — a hol még közepesnek mutatkozik, — általában csak gyenge eredményre nyujt kilátást; az alföldi vármegyékben a roppant forróságtól hirtelen érett, s azért törését már több helyen megkezdték. A hüvelyesek és kerti vetemények termése nem elégiti ki a várakozást; a káposzta, különösen az utóbbi hetekben sokat szenvedett, részint a szárazság és hőség miatt, részint a hernyók pusztitásaitól. A burgonya csak itt-ott igér jó vagy kielégitő termést, legtöbbnyire azonban ebből is gyenge az eredmény; a burgonya penész terjedéséről s rothadásról mindinkább több panasz érkezik. A korai fajt már több helyen felásták. — A cukor- és takarmányrépa átalában rosszul áll, a hőség és szárazság káros hatása folytán fejlődésben visszamaradt; még aránylag legjobbnak jelzik az erdélyi vármegyékben. — A len- és kendertermés többnyire meglehetős. A dohány szintén sinyli a kedvezőtlen időjárást, a mennyiben levelei aprók, itt-ott összeszáradtak; átlag mégis középtermést ád. Mesterséges takarmányfélék — lóhere, lucerna — magtermése országszerte csak gyengén sikerült. Sarjuszénát — kivéve az erdélyi vármegyéket — nagyon keveset takaritha tták be; a legelők többnyire lesültek. Szőlőből csak itt-ott mutatkozik némileg meglehetős termés, melyet azonban a forró, száraz időjárás még inkább csökkentett. Gyümölcs, főleg szilva, bőven termett, alma és körte csakis helyenkint.

Az időjelzésről. Az időjelzésnek az ország különböző részeiben távirati uton való közlése f. évi augusztus 1-én megindulván, a földmivelésügyi miniszter felhivta az ország összes gazdasági egyesületeit, hogy az intézményt a nagy közönségnél minél népszerübbé tegyék és oly községekben, hol távirdai állomások nincsenek, az időt optikai uton lobogók által jelezzék. A lobogók által való jelzés módjára nézve az utasitások a gazdasági egyleteknek megküldettek. Hogy pedig az idő az egyes távirdaállomásokon pontosan jeleztessék és a távirászok a helyes jelzésre ösztönöztessenek, a földmivelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg intézkedett, hogy a legpontosabb távirda-hivatalnokok időnként bizonyos jutalomdijban részesittessenek. Mint az időjelzés e módjainak ujdonságánál fogva várni lehetett, az illető vidék érdekében s követelésre méltó példaadás okáért Konkoly-Tege Miklós, a m. kir. meteorologiai és földdelejességi közp. intézet igazgatója Ó Gyallán s Bethlen András gróf földmivelésügyi miniszter Bethlenben saját költségükön már állittattak fel ily időjelző árbocokat.

Vasuti kocsik szesz- és olajküldemények számára. A magyar államvasutak igazgatósága értesiti a szállitó közönséget, hogy általános használatra oly szesz- és ásványolajküldemények számára, melyeknek szállitása tartánykocsikban eszközlendő, — egyes menetekre — tartánykocsikat korlátolt számban tartottak fenn oly gyárosok vagy iparosok részére, a kik tartánykocsik felett egyáltalában nem rendelkeznek, de ily kocsikat — szállitmányaik továbbitása céljából — esetről-esetre igénybe venni kivánnak. E kocsik használata fejében külön bér nem fizetendő s a megrendelés mindig a kocsikat igénybe venni szándékozó cég székhelyéhez tartozó üzletvezetőségnél eszközlendő, melynél a kocsik használatára vonatkozó közelebbi feltételek is megszerezhetők.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. Apatin. Szivesen. De azt hisszük, hogy annak minden egyes mozzanatáról sok lenne hirt adnunk, másrészt meg nem is igen birhat annak minden mozzanata érdekkel a közönségre nézve. Azonban mindenesetre történik egy képviselőtestületi ülésen sok olyan, ami közlésre való. Tessék az ülések programmjából szemelvényeket szedni s beküldeni, amennyiben beválnak, szivesen reprodukáljuk. Egyébként az első küldemény után látni fogja, hogy mit és hogyan használhatunk föl azokból.

Sz. Gy. Reméljük, uj otthonában sem fog megfeledkezni rólunk. Levelét átadtuk a kiadónak s a lap megy ezután az uj cimre.

„Emancipált feleségem.“ A fölforditott helyzet képe egy rövidke karcolatban kétségkivül hatásos, de ön ugy elnyujtotta azt, hogy egyhanguvá s ennek folytán a közepén tul már-már unalmassá lesz a dolgozat. Tehát — sajnálatunkra — nem közölhetjük azt. — Másik kérelmére vonatkozólag meg megjegyezzük, hogy egy-két rövidke hirnek a beküldése még nem elegendő ahhoz, hogy valaki a tiszteletpéldányt kiérdemelje; kissé hosszabb munkásságot kérünk előlegül.

„A drága örökség.“ (Humoros elbeszélés.) Gyönge egy elbeszélés az bizony, silány a meséje, meg aztán alig van benne valami abból a humorból, amelyet a cimében hirdet. Alkalomadtán, ha valami jobb históriája akad, szivesen szoritunk neki helyet.

---

gólyaköltés a müvelt nőközönséggel szemben. A sok udvarlót csak azért édesgette magához, hogy föltünjék a szellemi vakok előtt: hányan képzelik magukat boldogoknak, ha vele suttoghatnak, ömlengenek, ha kacér pillantásait megkaramboláshatják. Persze az ifju syrén nem kereste: mily célból kurizál neki a szép számu „válogatott“ férfisereg; mily önző a látogatás, melylyel őt — hite szerint — megtisztelik. Neki mindegy volt, csak a világ lássa és tudomást szerezzen róla, hogy bálványozzák. A köznapiságon nem igen tudott fölülemelkedni; hatni csak a kezdő stuccerek előtt volt képes, mert az egykor tán ezüstcsengésü csábhangok skálalétrája meglazult, rugékonysága és érce a szónak elveszett; a hőérzelmek fenékig fagytak; a szemek fénye rég letünt és domboru felületük ködlepett lőn; de azért hazudnánk, ha az arc kellemét, a karcsu, lenge termetet egészen elvitatnánk tőle. Státuának látni, benne is sok szépet lelhetünk, de igy megtestesülve, érintetlenül hagy egészen.

Hiába! az a két gonosz betegség együttvéve, és az evvel járó türhetlen modor idegessé tette volna még a sziklakeblü brittet is! — Örültek is nagyon, hogy megszabadultak tőle a Sándor-utcai szomszédasszonyok, mert a „nassám“ hurcolkodása napját — augusztus hó elsejét — megünnepelték közakarattal ugy, hogy a délelőtti órákban hálaadó istentiszteletre indultak családostul, délután pedig barátságos népünnepet improvizáltak tüzhelyeik körül.

Ti pedig — szerencsétlen Kőfaragó-utcabeliek, — kiket a hölgy-belzebub fölkeresett: imádkozzatok és békével türjetek, nehogy a boszorkány-szivén elevenen kikészitse bőrötöket!

Parásztai.

Naptár.

September.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
9 Pént.	Gorgon, Dor.	Brunó, Gorg.	28 Mózes remete
10 Szom	Tolent. Miklós	Jodók	29 Szt. Ivan lef.
11 Vas.	**B14 B.A.nev.n.**	**B 13 Tr. Pr. J.**	**30 D 14** Sánd. J.
12 Hétfő	Tóbiás, Guidó	Szir. Tóbiás	31 B. Asszony ö.
13 Kedd	Mat. Mór pk.	Matern, Amát	1 Szept. Sim.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

KÖNYVNYOMDA ELADÁS.

Alulirott van szerencsém értesiteni, hogy 15 év óta a helybeli piacon fennálló

KÖNYV- és AUTHOGRAFIAI NYOMDÁMAT

szabad kézből eladom.

Egyszersmind felkérem azokat, akik hajlandók volnának nyomdámat megvenni, sziveskedjenek eziránt alulirotthoz fordulni.

Zombor, 1892. évi szeptember hóban.

Tisztelettel

MUZSIK ANTAL,
könyvnyomtulajdonos.

2—1

Hirdetmény.

Van szerencsém a t. c. közönség tudomására juttatni, hogy **f. évi szeptember hó 1-én**

ügyvédi irodámat

dr. Drakulits Pál

országgyűlési képviselő és helybeli ügyvéd urral közösen, itt helyben (Fő-utca, 140. szám alatt) megnyitottam.

Zomborban, 1892. évi szeptember hó 4-én.

Dr. Konyović Dávid,
köz- és váltó-ügyvéd.

3—1

1166. szám.
kig. 1892.

Pályázati hirdetmény.

Plávna községben üresedésbe jött s 200 forinttal dijazott gyalogrendőri állásra pályázat nyittatik.

Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptember hó 15-ig** ezen előljáróságnál nyujtsák be.

Plávna, 1892. évi szeptember 1-én.

Farkas Sándor, jegyző. Simits János, biró.

Olcsó liszt.

Alulirott az „Első budapesti gőzmalmok r. társ." zombori képviselője a nagyérdemű közönséget értesiteni, miszerint **lisztárait** kicsinyben is tetemesen leszállitotta.

Mai árak a következők:

0. szám.	Királyliszt	16 kr.	kilónként.
1. szám.	Lángliszt	15 „	„
2. szám.	I. Zsemlyeliszt	14 „	„
3. szám.	II. „	13½ kr.	„
4. szám.	Főzőliszt	13 kr.	„
5. szám.	I. Kenyérliszt	11 „	„
6. szám.	II. „	10 „	„
7. szám.	Barnaliszt	8 „	„
8. szám.	Takarmányliszt	6 „	„

Becses megbizásait kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Goldstein Mór,
liszt-, só- és szappan-nagyraktáros.

3—1

Az adai m. kir. földmivesiskola sertéstenyészetéből 110 darab tavaszi malac eladásra kerül. A malacok tisztavérű szőke mangolica fajtából valók. Bővebb értesitéssel a nevezett szakiskola igazgatósága szolgál. 3—2

Női felöltők és köpenyek

Női kalapok és derékfűzők

Menyasszonyi kelengyék

Van szerencsénk a t. hölgyközönségnek becses tudomására hozni, hogy immár 12 év óta fenálló **női szabó-üzletünket** kibővitettük és

ZOMBORBAN,

a fő-utcán, Gergurov István ur házában, a „Prosznitz Mihály és fiai" céggel szemközt, a kor igényeinek megfelelő

női felöltő, női kalap, derékfűző és menyasszonyi kelengye-raktárt

rendeztünk be, melyben ezen üzletágbeli összes cikkek a legnagyobb választékosságban, **a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig** kaphatók, valamint megrendelésre készittetnek. Ugyanis elfogadunk megrendeléseket női ruhák készitésére.

Iparkodni fogunk jó minőségű, izléses és olcsó áruk szállitásával és lelkiismeretes kiszolgálással azon bizalmat, melyet t. megrendelőinknél sikerült kivívnunk, a jövőre nézve fokozott mértékben kiérdemelni.

FLESCH TESTVÉREK.

3—1

Legdusabb választéku raktára.

Heindlhofer Róbert Zomborban.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur) **Bécsből**

legkitünőbb mázolószer puha padló számára. 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr, 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 68 kr.

Mindenkor kapható:

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

12—7

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Vevőikhez az ismeretes és számos év óta bevezetett **extrahardwati minőségek** fonói **Crompton Abram, Crompton Milne Travis és mások** ezennel felhivást intéznek, hogy a n. é. vásárló közönség oly fonál vételétől óvakodjék, mely az övéikhez hasonló módon csomagolva és utánzott cimfelirással van ellátva és megjegyzik imitt, hogy hajlandók

200 (kétszáz) forintot

fizetni annak, aki csomagolásuk és cimfeliratuk hamisitóit és utánzóit tudomásukra juttatja, ugy, hogy azok a bíróság előtt felelősség és megfenyitésre vonhatók legyenek.

E részbeni közlemények

A. & A. CROMPTON & Co. LIMITED,
Shaw, near Oldham, England.
Rosenzweig Lipót és Fiai,
Bécs, I., Gonzaga-utca 16,
vagy
Dr. Links Emil
udvari és birósági ügyvéd urhoz **Bécs**, I., Hohenstaufen-utca 2. cimzendők. 13—12

5536. szám.
kig. 1892.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye apatini járásba bekebelezett 13000 lakossal biró Apatin községében megürült községi állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok s felhivom kik ezen állást elnyerni óhajtják; miszerint az 1888. évi VII. t. c. 117. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptember hó 15-ig** hozzám nyujtsák be.

Ezen állással egybekötött javadalmazás a következő:

1-ször évi fizetés 250 forint;

2-szor nappali látogatási dij 30 krajcár, éjjeli látogatási dij 40 krajcár, napidija a községen kivül 2 forint;

3-szor magánfelek kivánságára eszközölt boncolásért minden ló és tehénért 1 forint, apróbb jószág után 50 krajcár, kisebb műtétek teljesitéseért 1 forint, minden más nagyobb műtétért vagy munkáért 2 forint.

Megjegyeztetvén, hogy a vágó biztosi teendőket a vonatkozó községi szabályrendeletben megállapitott dijak mellett végezni tartozik.

Kelt Apatin, 1892. szeptember 3-án.

Főszolgabiró szabadságon:
Jeisel Henrik,
szolgabiró.

2—2

Iparosok figyelmébe.

Több vásári fabódé igen jutányos áron szabadkézből eladó.

Közelebbi értesitést ad

özv. Ulrich Borbála.

2—2

Lugumerszky Pláló

fűszer-, anyag- és gyarmatáru kereskedésében egy

tanonc és egy gyakornok

azonnal felvétetik. 3—3

Tanitói pályázat.

Öt tanteremmel biró karavukovai községi német-magyar népiskolánál egyik tanitói állás üresedésben lévén, erre ezennel **folyó évi szeptember hó 24-ig** pályázat nyittatik.

Jövedelem: készpénzben 400 frt, azonfölül szabad lakás házi kerttel. Ismétlő iskola tartásáért külön dij nem jár.

Pályázni óhajtók kellően felszerelt folyamodványukat a községi iskolaszékre cimezve alulirotthoz küldjék be.

Karavukován, 1892. évi szeptember hó 3-án.

Turnovszky Rudolf,
iskolaszéki vál. elnök.

3—1

6727. sz.
kig. 1892.

Pályázat.

Déronya községben 250 forint évi fizetéssel javadalmazott községi végrehajtói állás üresedésben lévén, az ezen állás elnyeréséért pályázók felhivatnak, hogy kérvényüket **szeptember hó 18-áig** hozzám nyujtsák be.

Hódsághon, 1892. évi szept. hó 2-án.

VISSY JÓZSEF.
főszolgabiró.

3—1

Zombor, 1892. Bittermann Nándor könyv- és könyomdájából.